

روشنمای حمایتی در

نوزاد فارس و پرخطر

مؤلفین :

مریم کشاورز

استاد ارگروه امامی دانشگاه علوم پزشکی تهران

نرگس اسکندری

عضو هیئت علمی گروه امامی دانشگاه آزاد اسلامی خلیج

سرشناسه	: کشاورز، مریم، ۱۳۴۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: روش‌های حمایتی در نوزادان نارس و پرخطر/مؤلفین مریم کشاورز، نرگس اسکندری.
مشخصات نشر	: تهران: اندیشه رفیع، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۴۰ص: مصور، جدول.
شابک	: ۵۵۰۰۰ ریال، 978-964-987-314-5
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: نوزاد نارس -- پرستاری و مراقبت
موضوع	: نوزاد نارس -- مراقبت‌های پزشکی
شانه افزوده	: اسکندری، نرگس، ۱۳۴۴ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۰ ک ۲۵۰/۹ RJ
رده بندی دیویی	: ۶۱۸/۹۲۰۱۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۵۱۳۷۲۲

اندیشه رفیع
ناشر کتب علوم پزشکی
www.andishe-rafi.com

نام کتاب:	روش‌های حمایتی در نوزادان نارس و پرخطر
مؤلفین:	مریم کشاورز - نرگس اسکندری
ناشر:	انتشارات اندیشه رفیع
حروف چینی و صفحه‌آرایی:	سیده مرضیه حسینی
نوبت چاپ:	اول - ۱۳۹۰
شمارگان:	جلد ۱۰۰۰
لیتوگرافی:	به‌نورپرداز
چاپ:	نگرش
صحافی:	دیدآور
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۹۸۷-۳۱۴-۵
بها:	۵۵۰۰ تومان

دفتر مرکزی: اندیشه رفیع

خیابان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - خیابان شهدای ژاندارمری - مقابل اداره پست - ساختمان ۱۲۶ -
طبقه دوم تلفکس: ۶۶۹۵۰۳۹۳ - تلفن: ۶۶۹۷۱۴۱۴ - ۶۶۹۷۰۵۱۷ - ۶۶۹۷۰۵۱۸

فهرست

پیشگفتار	۷
فصل اول- نوزاد نارس، تعریف، آمار و چالش‌ها	۹
مقدمه	۱۰
موربیدیتی و مورتالیتی در نوزادان نارس	۱۲
تکنولوژی و تاثیر آن بر بقای نوزادان نارس	۱۵
نوزادان پر خطر و بخش مراقبت‌های ویژه نوزادان	۱۶
انطباق نوزاد با محیط	۱۸
خودتنظیمی در نوزاد	۱۹
درک و سازمندی‌های تجربیات مختلف در نوزاد	۲۰
ارتباط مناسب با مراقبین و محیط اطراف در نوزاد	۲۱
چالش‌های موجود در بخشی مراقبت‌های ویژه نوزادان	۲۲
مداخلات درد ناک در بخش مراقبت‌های ویژه نوزادان	۲۳
ارزیابی پاسخ نوزادان به تحریکات دردناک و استرس زا	۲۶
پاسخ‌های فیزیولوژیک و رفتاری در نوزادان نارس	۳۰
راه کارهای کنترل استرس در بخش مراقبت‌های ویژه نوزادان	۳۲
اهمیت استفاده از درمان‌های حمایتی	۳۸
منابع	۴۳
فصل دوم- موسیقی در نوزادان	۴۶
مقدمه	۴۷
صوت درمانی	۴۸
موسیقی درمانی	۴۸
تاریخچه موسیقی درمانی	۴۹
مکانیسم عمل موسیقی	۵۰
تکامل سیستم شنوایی جنین	۵۴

۵۵	 نکات قابل توجه در موسیقی درمانی نوزادان
۵۶	 موارد منع استفاده از موسیقی در نوزادان
۵۷	 فواید موسیقی درمانی در نوزادان نارس
۵۸	 انواع تحریکات صوتی و موسیقی
۵۹	 نحوه‌ی کاربرد موسیقی و صوت
۶۴	 استفاده از آوای قرآن کریم
۶۶	 نتیجه‌گیری
۶۸	 منابع
۷۲	 فصل سوم- مراقبت کانگورویی
۷۳	 مقدمه
۷۴	 تاریخچه
۷۵	 تعریف جامع از مراقبت کانگورویی
۷۹	 اثرات تماس پوستی بر نوزاد
۸۳	 مکانیسم عمل
۸۳	 نقش هورمون اکسی توسین
۸۴	 نقش هورمون کوله سیستوکنین
۸۵	 نقش هورمون آزاد کننده کورتیکوتروپین
۸۵	 فواید مراقبت کانگورویی برای مادر
۸۶	 اجرای تماس پوستی توسط پدر
۸۸	 مراقبت کانگورویی و تغذیه انحصاری با شیر مادر
۹۱	 نتیجه‌گیری
۹۲	 منابع
۹۷	 فصل چهارم- لمس درمانی در نوزادان
۹۸	 مقدمه
۹۸	 تاریخچه
۱۰۰	 مکانیسم تاثیر ماساژ در بزرگسالان
۱۰۱	 مکانیسم تاثیر ماساژ در نوزادان
۱۰۳	 اهمیت اجرای لمس در نوزادان نارس

شرایط لازم در اجرای لمس درمانی در نوزادان.....	۱۰۵
مراحل اجرای لمس درمانی در نوزادان.....	۱۰۷
نتیجه گیری.....	۱۱۲
منابع.....	۱۱۳
فصل پنجم- مکیدن غیر تغذیه ای.....	۱۱۵
مقدمه.....	۱۱۶
مراحل تکامل مکیدن در دوران جنینی.....	۱۱۷
تغذیه و مکیدن در نوزادان.....	۱۱۷
مکیدن در نوزاد رسیده و نارس.....	۱۱۸
انواع تحریکات حمایتی در مکیدن غیر تغذیه ای.....	۱۲۱
اثرات مثبت مکیدن بدون تغذیه در نوزاد.....	۱۲۲
منابع.....	۱۲۵
فصل ششم- حفظ ارتباط نوزاد نارس و والدین.....	۱۲۷
چگونگی حفظ ارتباط.....	۱۲۸
طرح ترخیص نوزاد نارس.....	۱۲۹
طرح بازدید از منزل.....	۱۳۰
مراحل بازدید از منزل.....	۱۳۲
منابع.....	۱۳۶
نتیجه گیری.....	۱۳۹

پیشگفتار

امروزه پیشرفت در علم پزشکی منجر به بقاء نوزادان در معرض خطر، از جمله نوزادان نارس شده است، حال آنکه میزان ناتوانی جسمی و عوارض ناشی از مراقبت‌های ویژه در نوزادانی که زنده می‌مانند، در مقایسه با نوزادان سالم و رسیده بیشتر است. از طرفی جدائی این نوزادان از والدینشان و ایزوله شدن آنان در بخش مراقبت‌های ویژه نوزادان تاثیر مخربی بر سلامت آنان دارد. تماس چشمی، شنوایی و لمسی بین مادر و نوزاد بر رشد مغزی نوزاد موثر است و به برقراری روابط عاطفی بین مادر و نوزاد و آرامش روانی نوزاد در آینده کمک قابل توجهی می‌نماید. نوزاد از همان دقایق اول تولد، تماس چشمی، پوستی و ارتباطات شنیداری را می‌طلبد. این ارتباط نه تنها تاثیر مثبتی بر نوزاد دارد، بلکه برای والدین و بخصوص برای مادران که معمولاً پس از یک زایمان زودرس و یا پرخطر مضطرب، نگران و حتی افسرده هستند بسیار کمک کننده است. بدین منظور در طی سالهای اخیر،

آموزش مراقبین در اجرای روش‌های حمایتی مختلف در بخش‌های مراقبت‌های ویژه نوزادان و ادامه‌ی این مراقبت‌ها توسط مادر در منزل و برقراری هر چه بهتر ارتباطات حسی بین مادر و نوزاد مورد توجه قرار گرفته است.

این کتاب مجموعه‌ای از کار بردی‌ترین مراقبت‌های حمایتی از جمله موسیقی و صوت، مراقبت کانگوروئی، لمس درمانی و مکیدن بدون تغذیه را برای نوزادان، بخصوص نوزادان نارس که بالاترین میزان پذیرش را در بخش مراقبت‌های ویژه نوزادان را دارا هستند، ارائه می‌دهد. بدون شک فواید کوتاه و حتی بلند مدت جسمی و روانی ناشی از این مراقبت‌ها قابل بررسی است، از طرفی ارائه‌ی این مراقبت‌ها نقش بسزائی در پیشرفت‌های اجتماعی و کاهش هزینه‌های اقتصادی ناشی از تقلیل عوارض در نوزادان خواهد داشت. دانشجویان گروه‌های پزشکی از جمله دانشجویان پزشکی، مامائی و پرستاری و کلیه پرسنل شاغل در بخش مراقبت‌های ویژه نوزادان مخاطبین ما هستند امید است این تلاش هر چند اندک گامی در جهت سلامت نوزادان این مرز و بوم باشد.